Marjet Derks en Saskia Verheesen-Stegeman, *Wetenschap als roeping/Prof dr Christine Mohrmann (1903-1988), classica*. Uitg. Vantilt, Nijmegen 1998. 87 pp. ISBN 90 75697 13 9, *f* 19,90.

Leven voor de wetenschap

Zonder twijfel is Christine Mohrmann een van de meest spraakmakende Nederlandse classici van deze eeuw. Haar indrukwekkende wetenschappelijke carrière heeft een stroom van boeken en artikelen opgeleverd, en vele ex-studenten herinneren haar als een bevlogen docente. Internationale bekendheid verwierf ze vooral als mede-grondlegger van de *École de Nimègue*, de theorie over en studie van de oudchristelijke groepstaal, vooral het oudchristelijk Latijn.

De eigenlijke grondlegger hiervan was Jos Schrijnen, de eerste rector magnificus van de Katholieke Universiteit Nijmegen (gesticht in 1923). Mohrmann studeerde bij hem en werd zijn naaste medewerker en beoogde opvolger. Zo ver kwam het echter aanvankelijk niet. De verhoudingen aan de Nijmeegse universiteit waren verstoord geraakt en men wist achter de schermen te verhinderen dat Schrijnen zijn zin kreeg. Mohrmann werd niet benoemd en week uit naar de universiteit van Utrecht, waar ze privaatdocent werd. Bovendien ging zij lesgeven aan de Nijmeegse school Mater Dei, tot kort na de oorlog, toen zij lector in aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam werd.

Uiteindelijk kwam het er aan de Nijmeegse universiteit toch nog van. Men richtte een buitengewone leerstoel op voor oudchristelijk Latijn en Grieks, vulgair en middeleeuws Latijn, waarvoor Mohrmann de enige kandidate was. Zo werd zij in 1953 de eerste vrouwelijke hoogleraar aan de KUN. Enkele jaren daarna volgde nog een benoeming als bijzonder hoogleraar in Amsterdam.

Over het bewogen academische leven van Christine Mohrmann is nu interessant boekje verschenen van de hand van twee Nijmeegse onderzoeksters. Na gedegen bronnenstudie en gesprekken met vele, goed geïnformeerde betrokkenen, hebben Marjet Derks en Saskia Verheesen-Stegeman een beknopte, heldere en overtuigende biografische schets geschreven. De lezer wordt al snel geboeid door de vele verwikkelingen rondom haar benoemingen, waarvan het verhaal zich soms laat lezen als een zedenschets of soap-serie. Vooral het gekonkel in en rond de KUN vormt een weinig verheffend geheel (al is het zeker geen Nijmeegs specialisme geweest). Ook is het interessant om te zien hoe lastig het voor vrouwen is geweest om door te dringen in het academische mannenbolwerk. Wetenschap als roeping is daardoor alleen al aan te raden voor iedereen die interesse heeft voor Nederlandse universiteitsgeschiedenis.

Natuurlijk leert men er ook Mohrmann als persoon beter in kennen. Zij mocht dan beroemd zijn, ze was bepaald niet alom geliefd. Zeker in haar latere jaren betoonde ze zich volgens velen moeilijk in de omgang, eigengereid en autoritair. Vooral in de jaren '60 en '70 maakte men aan de universiteit met zo'n houding weinig vrienden. De laatste jaren van haar leven eindigden in grote verbittering en eenzaamheid. Politiek-religieus belandde zij in de meest behoudende hoek, terwijl de Nederlandse samenleving radicaal de andere kant opging. Na haar emeritaat viel het haar moeilijk de universiteit los te laten: haar leven had altijd in dienst gestaan van de wetenschap. Zij zag dat, zoals de titel van het boekje aangeeft, als een roeping, en ze ervoer de teloorgang van in haar ogen essentiële waarden als een ramp.

Wie een biografie schrijft van een markant persoon als Mohrmann loopt al gauw het risico dat het ófwel een heiligenleven wordt, ófwel een invective. De auteurs zijn er gelukkig goed in geslaagd beide extremen te vermijden. Zij hebben duidelijk aan alle kanten van Mohrmann's leven en werk recht willen doen. Kritische noten zijn daarbij niet uit de weg gegaan, maar ook niet bitter of rancuneus getoonzet. Het resultaat is een afgewogen, eerlijk overkomend portret. Anders gezegd: in al zijn beknoptheid doet het boekje precies wat je van een biografie mag verwachten. Dat is een knappe prestatie van Derks en Verheesen-Stegeman. En er is nog meer op komst: we mogen uitzien naar de publicatie van de 'oorlogsdagboeken' van Mohrmann. Dat belooft nog wat.

Vincent Hunink